VEGETARISK TIDSSKRIFT

19. ÅRGANG - 15. MAJ 1925 - NUMMER 5

Indhold: Årsmødet. — Adresser. — Foreningsmeddelelser. — Møder og lignende. — Fra arbejdsmarken. — Vor brevkasse. — Indledningstale. — Døden lurer i den „delikate bøfsteg". — Esperanto. — Spredt og samlet. — Annoncer.

Årsmødet holdes i Århus

søndag den 16. august, efter afslutningen af sundhedsugen på Frydenstrand. Forhandlingsemner, forslag etc. må indsendes til formanden, kommunelærer *Oluf Egerod*, Rødkildevej 40, København Brh., inden 1. juni. *Læg sommerplanerne således, at vi kan få stor tilslutning* og indsend et brevkort til formanden om, at De kommer, så De kan få * i medlemslisten, som offentliggøres i juli-nr. — Nærmere i de følgende nr. af V. T.

Adresser:

Vegetarisk oplysningskontor, Rødkildevej 40, Brønshøj, Kbh., telf. Gothåb 2573. Postkonto 282.

Landsforeningen Dansk vegetarisk forening, formand og kasserer: kommunelærer, cand. phil. Oluf Egerod, adr. som Veg. oplysningskontor.

Vegetarisk tidsskrift, *redaktion:* Oluf Egerod (adr. som ovenst.) og St. Fink-Jensen, Usserød, Kokkedal. *Expedition:* Oluf Egerod og lærer N. A. Vodder, Ingerslevsgade 112[4], Kbh. B., telf, Vester 6128 y.

Vegetarisk bibliotek, stud. med. E. Vodder, adr. ovenst.

Københavns afd., forlagsboghandler H. L. Henriksen, Istedgade 7, st. Kbh. B., telf. Vester 3509.

Odense afd., direktør P. Chr. Hansen, lysbadeanstalten, V. Stationsvej.

Sydfyns afd., overmontør C. Beyer, Lindegårdsvej, Svendborg.

Vejle afd., bademester Fr. Frederiksen, lysbadeanstalten, Orla Lehmannsgade.

Århus afd., fru Frida Hansen, Nørre allé 30.

De spredtboendes afd., adr. som Veg. oplysningskontor.

Medlemskontingent alle afd., 7, 5 og 3 kr. for henholdsvis ægtepar, enkelte medlemmer og unge mennesker under 20 år. Indmeldelser i alle afd. modt. af Veg. oplysningskontor. Benyt postkonto 282.

Vegetarisk litteratur af enhver art fås fra Veg. oplysningskontor eller hos ovennævnte afd. af D. V. F. Forlang gratis fortegnelse.

Foreningsmeddelelser.

Reformdiætspørgsmålet. Vi kan meddele, at naturlæge *Grotzingers* bog „*Organismusbesen*" (pris kr. 1,30) og dr. *Winklers „Reform-Esbuch"* (pris 2,50) nu kan fås fra „*Nordisk sundhedsforlag*" *Istedgade 7, Kbhvn. B.* Sammesteds kan bestilles det fortrinlige dampapparat; det fås i 3 størrelser til henh. mark: 37,50, 55,00 og 65,00, hvortil kommer told og forsendelsesomkostninger; for dampapparatet må betalingen erlægges samtidig med bestillingen.

Gaver. *Foreningen:* Nielsen, Libau, 3,00. *Uddannelsesfondet:* Kr. Rasmussen, Maglehøj, 100,00, T. N. 5,00, Maren Sørensen 10,00, Volgt 5,00.

Møder og lignende.

Københavns afdelingen. *Mandag den 8. juni kl. 7* i fælledparken ved talerstenen. Assistent *Fr. Madsen* taler.

Tirsdag den 23. juni kl. 8,30 samles vore medlemmer udenfor indgangen til Frederiksberg have ved Frederiksberg runddel. Kl. 9 præcis følger vi så alle med hr. assistent *Fr. Madsen* til hans parcel i Det kgl. haveselskabs medlems have, hvor vi tilbringer Sct. Hans aften og benytter hans astronomiske kikkert. Aftale kan her træffes med hr. Madsen om fremtidige stævner i astronomiske øjemed. Enhver, der kan, bør give møde.

Mandag den 29. juni kl. 7 i fælledparken — ved talersten. Hr. cand. phil. *Olaf Egerod* taler.

Mandag den 6. juli kl. 8 i K. F. U. K. — ungdomssalen — Lille Kannikestræde 5. Frugthenkogningsmøde efter vegetarernes billige og fortrinlige metode. Henkogt frugt fra tidligere år forevises og serveres. Enhver, der viser medlemskort for året 1925, går frit ind — andre må betale 50 øre i entrè.

Mandag den 20. juli kl. 7 i fælledparken — ved talerstenen. Hr. redaktør *Wilh. Date* taler.

Forårmøde på Råstrup kursted *den 21. maj kl. 4.* Musik, sang, tale og aftensmad. Alle er velkommen. *Anna Ullerup.*

Fra arbejdsmarken.

Litteratursalget er atter i fuld gang, og det standser ikke igen før juleaften. Det er dejligt at kunne anvende nogle timer hver uge til at bringe sine kære medmennesker noget godt på det vegetariske område. Vi har ikke fået lyset for at sætte det under en skæppe. Man kan tjene til udgifterne ved rejsen o. s. v. Eventuelle nye deltagere bedes melde sig snarest. Sommeren står for døren

Dr. M. Hindhedes foredrag i København den 20. april om „*Fuldkommen sundhed*" (Paradis på jorden) samlede en stor tilhørerskare, der med interesse fulgte det udmærkede og belærende foredrag, hvori også fremkom flere nyheder. Et mere afvekslende og omfattende vegetarisk foredrag kan man ikke overvære. Tak for det og tak for alle de dejlige lysbilleder, der ledsagede foredraget.

Vor brevkasse.

Sukkermajs. Jeg vil være redaktionen meget taknemlig, om den vil slå til lyd for dyrkning af sukkermajs, der ikke må forveksles med den almindelige grove majs, man ser i haverne. Majsen bruges i grøn tilstand, og der findes ikke nogen plante, der tilnærmelsesvis yder så stort et udbytte af en saftig, yderst delikat frugt, der tillige er et virkeligt næringsmiddel. Hos os nyder vi grøn majs *hver dag* i august og september undertiden langt ind i oktober, og har man først faaet smag for grøn majs, kan man slet ikke tænke sig at undvære denne ret i sommertiden. Majsen egner sig for det danske klima, har været dyrket her i 13 år, og der modnes hvert år frø til udsæd, så den er fuldstændig akklimatiseret. Dertil er den så let at dyrke, når man har en solrig plads og gøder stærkt. Kærnerne lægges i riller ligesom ærter, rillerne må helst gå i syd og nord, senere udtyndes de, da planten skal have plads til udvikling. Jeg sender frø af en tidlig og en middeltidlig sort, begge kan lægges først i maj, og begge sorter er delikate; de fleste vil nok foretrække den middeltidlige, som også er større i frugten, men man bør have begge sorter for at gøre sæsonen længere.

Jeg beder redaktionen have ulejlighed med at uddele frø blandt interesserede vegetarer, hvor jeg håber, at den må få indpas, da det er en delikatesse af høj rang, dertil billig og sund. I Amerika nydes der megen grøn majs, og en hjemvendt Amerikaner har lært os dyrkningen.

Er det ikke muligt, at der må komme en artikel i bladet 1. maj? Dersom nogen skulde ønske oplysning eller vejledning, kan der ske privat henvendelse

VEGETARISK TIDSSKRIFT

19. ÅRGANG 15. MAJ 1925 NUMMER 5

UDGIVET AF DANSK VEGETARISK FORENING. REDAKTION: KOMMUNELÆRER, CAND. PHIL. OLUF EGEROD (ANSVARSHAVENDE), RØDKILDEVEJ 40, TELEFON: GODTHÅB 2573, BRØNSHØJ, KØBENHAVN OG FULDMÆGTIG ST. FINK-JENSEN, USSERØD, KOKKEDAL

Indledningstale

ved det skandinaviske Møde imod Vivisektion den 12. Marts 1925.

Af Læge *Regine Gronberg-Petersen.*

Vi har bedt Dem komme her i Aften, for at De kan faa Lejlighed til at betænke, paa hvilken Side De vil stille Dem, om De vil bøje Dem for, ja, beundre og hylde et videnskabeligt Barbari eller hævde menneskelig Kultur.

Det er jo, fordi Videnskaben systematisk afviser Moral som den uvedkommende — til Trods for, at Moral er det uundværlige Grundlag for alt menneskeligt Virke ogsaa for videnskabeligt Arbejde — at disse uendeligt varierede Mishandlinger af Dyr, som Videnskaben tillader, kan blive mulige, Mishandlinger, der ikke blot tolereres, men begunstiges af Samfundets Love.

Men denne Fejltagelse, en stor og skæbnesvanger Fejltagelse, at Videnskaben kan stille sig udenfor Moralen, bevirker, at grundlæggende moralske Love krænkes: Lovene om Retfærdighed, Frihed og Kærlighed. Thi sagesløse og værgeløse levende Væsener i Stand til at føle og lide berøves deres Frihed til at leve Livet efter *deres* Natur for at pines og mishandles uden nogen Skyld fra deres Side og for Formaal, der er dem fuldkommen uvedkommende. Kun i Kraft af Magt og ikke af Ret begaar Mennesker disse Overgreb.

„Men et Menneske er da mere end et Dyr," indvender man, „og det er jo for at hjælpe Mennesker, Videnskaben eksperimenterer."

Netop fordi et Menneske er mere end et Dyr, fordi det er et Privilegium at være blevet et Menneske baade i Henseende til Forstand og Hjærte, netop derfor er de vivisektoriske Misgærninger en Lavhed og Skam for Mennesker.

„Men nu om Stunder eksperimenterer man saa humant," siger de interesserede og faar mange til at sige det efter. Læs Vivisektorernes Afhandlinger og spørg, om man kan misbruge og mishandle humant. Mishandling og Misbrug er vel uforenelige med Humanitet.

„Ja, men," siges der atter, „det er netop *humant* at ville hjælpe *Mennesker*, selvom det sker paa Bekostning af Dyrene."

Nej, humant er det at tilsidesætte sine egne eventuelle Fordele, naar de skal vindes ved Uret, ved andre følende Væsners Lidelser, det er humant at foragte en forventet Vinding, som skal naas, ved at der kaldes paa det dybt egoistiske, indtil det grusomme i Sindene. Humant er det at fremelske en Hensynsfuldhed, der bunder i Forstaaelse af, hvad andre — ikke blot Mennesker, men alt levende — maa gennemgaa af lidelsesfuldt. Og det er humant at give Vækstbe-

tingelser for den store Kærlighedens og Samhørighedens Aand, hvis Behersken af Livet alene kan gøre dette værd at leve.

Men denne Aand krænkes i sit inderste Væsen ved de Ugærninger, Videnskaben begaar over over for Dyrene i dens Forsøgslaboratorier.

Hvad enten Mennesket vil forske eller søge Hjælp for Sygdom, maa det ske ved hæderlige Midler. Thi Midlet helliges jo aldrig af Hensigten. En Videnskab, der grundlægges paa Vold, har Menneskeslægten ingen Brug for.

Og naar saa denne Videnskab tilmed er ulogisk, altsaa *uvidenskabelig*, synes Maalet mere end fuldt. Det er at krænke Fornuftens Love: at ville have Besked om Menneskers sunde Livsprocesser ved at eksperimentere paa Dyr, der er vidt forskelligt organiseret fra Mennesket. Her slaar *Lighed* ikke til, hvis man da ønsker at faa *Sandheden* frem.

Ufornuftens Grænse videnskabeligt set synes naaet, naar man eksperimenterer med Dyrene efter at have bragt disse under ganske abnorme Forhold, hvor man kan gaa ud fra som sikkert, at hvilke Resultater man end faar, saa kan de ikke blive de samme som dem, man vilde opnaa, om man iagttog Dyret i dets normale Tilstand og i dets naturlige Milieu.

Som det forholder sig med Forskningsarbejdet af de normale Livsprocesser, saaledes ogsaa i Studiet af Sygdommene for at vinde Lægemidler.

Samme irrationelle Metode. Man paafører Dyrene de forskellige Sygdomme, skønt det atter og atter har vist sig under Forskningsarbejdet, at Dyr og Mennesker reagerer forskelligt over for samme Sygdom.

Og *Anbringelsen af alle disse Vivisektionspræparater:* Metalsalte, Sera, Vacciner, Foryngelsesvædsker fra Dyrs Kønskirtler ved Indsprøjtning eller Indpodning direkte i Blod eller Lymfestrøm er *ufysiologisk* altsaa ogsaa uvidenskabelig. Thi ingen Videnskabsmand er i Stand til — det kan ikke tidt nok hævdes — at sammensætte Vævsvædsker, der er egnede til at optages direkte i Blodet. Det er en Voldsførelse af de menneskelige Livsprocesser og har intet med *sand* Videnskab at gøre. Vædsker og faste Stoffer skal indføres i Legemet ad Fordøjelseskanalens Vej, og først naar vore Organer, vore Sanser, vore Kirtler har gjort deres store kemiske og kritiskudsondrende Arbejde, kan disse Stoffer blive Dele af Livstrømmen, Blodet.

Hele dette vivisektoriske Laboratoriearbejde med dets fornuftstridige Forsøg paa Dyr med dets „Musemetoder", „Kanin- og Museenheder" — disse Dyr betragtes jo blot som Reagensglas — med dets Svine-, Haj- og Rokkepræparater — man kommer til at tænke paa den sorteste Middelalders dystre Laboratorier — er i *formel* Henseende videnskabeligt, men i sin inderste Kærne er det uvidenskabeligt i højeste Potens.

Det er imidlertid en *saadan* Videnskab, der nu skal fremmes her i Norden ved den Pengegave, Rockefellerinstitutet i New York som

bekendt har skænket dansk Videnskab til Oprettelse af et Laboratorium for Eksperimenter paa Dyr. Rockefellerinstitutet, der blandt sine fornemste Eksperimentatorer tæller den berømte Nobelpristager, Dr. Carrel, hvis Forsøg bør kendes, thi de vidner om, at et stærkt degeneret Sind under en videnskabelig Maske faar Afløb for en abnorm Omforandrings- og Ødelæggelseslyst, som naar han skærer den ene Nyre ud af en Hund og syr den fast i dens Hals, saaledes at han forener Nyrepulsaaren med Halspulsaaren, Nyreblodaaren med Halsblodaaren og Urinlederen med Spiserøret. Hvor enestaaende stærk og pligtopfyldende viser Naturen sig ikke at være, thi trods den Vold, der herved øves imod den, søger den dog at udføre sit Arbejde, idet Nyren vedblev at fungere samvittighedsfuldt ogsaa under disse abnorme Forhold. Og samme Eksperimentators syge Fantasi har ogsaa ledt ham til at tage Hjærtet ud af en Hund og sy det ind i Halsen paa en anden. Begge Hjærter blev ved at arbejde trofast, det fremmede Hjærte i sin Takt, Hundens i sin. Hvor vidunderligt viser Naturen ikke sin Vilje til — trods alt — at opretholde *det individuelle*. Men *Operatøren er en Forbryder mod Livet*. Han har ogsaa bragt de største Lidelser over Hunde, hvis ene Ben han har skaaret af og paa dets Plads anbragt Benet af en anden. Disse Forsøg er i Sandhed sataniske Indgreb i Guds Værksted.

Og nu Nytten for Mennesker? Kan et Menneske leve ved Hjælp af et andet Menneskes Hjærte? Kan et Menneske tænke sig at gaa med et lige dødt Menneskes Ben som sit eget, om dette Eksperiment lykkes.

Vi frabeder os dette Forsøgslaboratorium. Vi ved, det vil blive ulykkebringende for Mennesker og Dyr, og vi betragter det som et Udtryk for en mørk Barbarisme, som det nu er paa Tiden at vende Ryggen for at komme ud i en sand menneskelig Kulturs Lys.

Og for vor Selvhjulpenhed og Frihed som Danske, frygter vi ogsaa lidt al denne overvældende Velgørenhed.

Og alle disse vidtforgrenede og forskelligartede Eksperimenter, som dette Laboratorium vil fremme i saa høj Grad, og af hvilke de Steinachske hidtil betegner Kulminationen, hvad videnskabelig Perversitet angaar, har villedt Lægekunsten, saa at den ved de vivisektoriske Lægemidler undergraver Slægtens naturlige Organisation og øger dermed alle de skadelige Impulser, der tilføres Slægten, saaledes som Menneskelivet arter sig.

Den allerydste og allerfarligste Konsekvens af denne *Vivisektionens Aand, hvis Væsen er Drab og Ødelæggen af Liv og Livsmuligheder*, ser vi, naar Lægekunsten byder sig frem som en villig Hjælper til at tilintetgøre de første Spirer til menneskeligt Liv, hvad der vil bevirke Menneskenes, og i første Række Kvindernes, legemlige og sjælelige Degeneration. Da er Slægtens Undergang vis.

Men hvad skal da Videnskaben gøre, naar den ikke kan bruge Dyrene til at eksperimentere paa?

Den skal først og fremmest udforske alle Udslag af *menneskelige* Livsprocesser ved en nøje Iagttagelse af den Maade, hvorpaa det

levende uskadte Liv udfolder sig. Det er *Aandsarbejde* af en finere Art end det, der præsteres ved det vivisektoriske Haandværk, der tiltrænges.

Og ved den sammenlignende Anatomi, ved Mikroskopi af Vævene, ved Kemiens og Fysikens Hjælp, ved de kliniske Undersøgelser og ved Undersøgelserne af Sygdomsprocesserne er man naaet vidt.

Og hvad vi ikke nu kan opnaa ved *gode* Midler, maa vi lade ligge, til vi er blevet mere aandsfyldte end nu.

Ved lave Midler vil vi aldrig gribe Sandheden.

Til hvor stor Velsignelse for lidende Mennesker en Forsker kan blive uden at bruge vivisektoriske Midler, har vi herhjemme et stort Eksempel paa i Niels Finsen.

Hvilken Lægedomsskat fandt han ikke ved sin menneskeligt noble Forskning i *Lyset*. Og i denne vidunderligt rige Kilde til Helbredelse findes der endnu et uudtømmeligt Forskningsfelt.

Og hvor lidt vides der ikke om *Luftens* Kræfter, der har saa stor Betydning for Behandlingen af Tuberkulose. *Aandedrættets* vigtige Funktion for vor legemlige Sundhed har vi først *begyndt* at fæste vor Opmærksomhed paa.

Lige som *Vandets* store Livskraft givende og immuniserende Kræfter er negligeret i altfor høj Grad.

Og i en forandret *Ernæringsmaade* ligger en stor Hjælp for den lidende Menneskehed til at befri sig for en Mængde kroniske Sygdomme.

Ligesom megen Sygdom skyldes et Muskelsystem, der ikke bruges. Paa disse naturlige Kræfters Omraade kan der forskes *menneskeligt for Mennesker* og hentes *naturlige* Lægemidler.

Det er ikke ved at kaste vore Sygdomsbyrder over paa Dyrene, at vi kan befries for dem, men ved Hjælp af vor egen Vilje til at følge de Love, som *skal* adlydes, for at vi kan bevare vor Sundhed.

Men det allerførste, som skal tilvejebringes her i vort Samfund, for at der kan fremstaa en sund Menneskeslægt, *er et retfærdigt økonomisk Arbejdsgrundlag*. Lægerne maa i Stedet for at være vivisektoriske Dyrplagere, der fører til Umenneskelighed og Slægtens Degeneration, blive *Etikere*, *Samfundsøkonomer* og *Hygiejnikere*. *Saa* kan der kæmpes ad *lyse* Veje for at hindre Lidelser og tilsidst befri Menneskene for dem.

Døden lurer i den „delikate bøfsteg".

Af dr. med. *Daniel H. Kress.*

At spise kødet af dyrene har altid været en kilde til stor fare — men det vil blive således mere og mere. Sygdomme af alle slags er i højeste grad i tiltagen blandt dyrene — Tuberkulose blandt kvæget, trikiner og kolera blandt svinene. Kræft er almindelig iblandt fiskene.

For ikke længe siden har „mund- og klovsygen" vist sin tilsynekomst og den har udført et stort ødelæggelsesværk, iblandt det amerikanske kvæg, svin og får. Hele hjorde er bleven dræbte med et tab af millioner dollars. Denne sygdom er af højst smittende karakter. Den kan blive overført gennem klæderne, skoene eller også folks hænder; eller baciller kan blive ført med benene af fjerkræ, hunde, katte og andet kreatur. Den største forsigtighed er bleven iagttaget for at hindre dens udbredelse. Det er jo godt kendt, at folk, som kommer over tyfusfeber, kan være smittebærere af sygdommen i et langt tidsrum, efter at virkelig helbredelse har fundet sted. — På samme måde vil dyrene som har overstået „mund- og klovsygen" vise sig i stand til at føre sygdommen over på andre dyr. Det er bedrøveligt at se en hjord bestående af adskillige hundrede kreaturer blive dræbt og brændt op; dog, det bliver gentagne gange gjort —. det er en nødvendighed.

Svært tab fra tuberkulose.

I Columbia Distriktet blev af regeringen en samling af mænd beskikket, og de gik ud og foretog tuberkulin prøver på kreaturet med udtrykkelig ordre til at ødelægge alt, som ikke kunde bestå prøven. I løbet af de første 3 dage blev 158 prøvet. Ud af dette tal var 57 ikke i stand til at bestå prøven, og i hvert af disse tilfælde var det synlige resultat tuberkulose. Regeringen var ikke i stand til at finansiere et saa mægtigt foretagende som dette at bortfeje al tuberkulose iblandt dyrene på denne måde, og ejerne var selvfølgelig uvillige til at ville finde sig i tabet. Arbejdet måtte standses, og meget lidt bliver nu nævnt angående den sag. Sygdommen er bestandig fremtrædende iblandt kvæget, som det var dengang. Meget af det kød, som bliver solgt overalt, er fra tuberkuløse dyr.

Vi er mindre forsigtige nu, end vi var for få år siden. Den, som lever af animalsk føde, løber den umådelige store risiko, at få sig en af de sygdomme, som holder til iblandt dyrene. Jeg er ikke i tvivl om, at mange af de sygdomme, som menneskene lider af, må stamme fra og tilskrives spisningen af besmittet kød af sygdomsbefængte dyr.

I byen New York bliver der nu solgt mængder af hestekød. Heste bliver selvfølgelig ikke opdrættet i den hensigt at skulle være til føde — og opdrætningen af dem til føde vil aldrig blive formålet for en opdrætter — fordi heste besidder værdier langt overstigende det, som kan opnås ved deres brug som slagtet føde. — Det er de gamle, skrøbelige og svage heste, heste med brækkede ben eller sådanne, som er befængte med sygdomme, som finder vej til slagtehusene. Hestekød af denne kvalitet er billigere end oksekød -- men det er fuldstændig uskikket til menneskeføde.

Svinekolera og flæskepriser.

Jeg har lagt mærke til, at når som helst der er et udbrud af kolera blandt svinene, så vil priserne på flæsk i Chicago — i stedet for at stige, som man skulde forvente, tværtimod falde.

Den eneste forklaring, som kan gives på dette er, at når kolera får overhånd over svinene, bliver et større antal i en fart bragt til „slagterietablissementet“ i den hensigt at „realisere“ dem. Mange af disse dyr, som er ført til markedet, er sygelige og deres kød er en kilde til fare for forbrugerne. Dersom alt kød fra sygelige dyr blev kasseret, saa vilde kød gå op til en uoverkommelig pris.

Den sikre og fornuftigste ting at gøre er at afstå fra brugen af animalsk føde. Kødspisning har aldrig været en velsignelse for den menneskelige race. — Det er nu en afgjort forbandelse.

(Fra engelsk ved *C. C. C.*)

Esperanto.

For at bibringe læserne en lille ide om, hvor let Esperanto er, bringer vi her sprogets 16 regler; undtagelser fra disse existerer ikke. Da undtagelserne i sprogene i reglen er det, der volder mest besvær at huske, frembyder Esperanto allerede på dette punkt en stor lettelse. Foruden de 16 regler findes der et system af for- og endestavelser — ca. 30 ialt — der bruges til orddannelsen, således at man af et enkelt rodord ofte kan danne flere ord ved hjælp af dette system. På den måde indskrænkes det antal ord, man behøver at lære i daglig tale betydeligt. Ulejligheden ved at lære Esperanto er altså ikke stor.

I.

Ubestemt *kendeord* findes ikke, det bestemte kendeord hedder *la*, det er ens i køn og tal.

II.

Navneord har endelsen -o, eks. la hundo, hunden. *Flertal* dannes ved at tilføje -j, eks. la hundoj, hundene. *Genstandsfald* ved at føje -n til nævnefald, eks. mi havas la hundon, jeg har hunden. *Ejefald* dannes ved forholdsordet de, eks. de la hundo, hundens og *Hensynsfald* ved al, eks. al la hundo, til hunden.

III.

Tillægsord har endelsen -a, eks. bona, god. Bøjning i tal og fald som hos navneord. *Gradbøjning:* Højere grad dannes ved at sætte pli, højeste grad ved at sætte plej foran grundformen. Eks. bona, pli bona, plej bona, god, bedre, bedst.

IV.

Grundtallene hedder: unu, du, tri, kvar, kvin, ses, sep, ok, nau, dek, cent, mil. Tiere og hundreder dannes ved simpel forbindelse af grundtallene. Eks. cent-dudek-du, 122. *Ordenstal* dannes ved tillægsords endelsen -a, eks. la dua, den anden. Endelsen -obl betegner

fordobling, eks. triobla, tredobbelt, -on er *brøkernes* endelse, eks. kvarono, 1/4, -op betegner flere ad gangen, sammen, eks. duope, to ad gangen.

V.

Personlige stedord hedder: mi, vi, li, si, gi, ni, vi, ili. *Ejestedord* dannes ved at tilføje -a, eks. mia, min. Bøjning som hos navneord. Eks. miaj hundoj, mine hunde.

VI.

Udsagnsord er uforandrede i person og tal. *Navnemåden* ender på -i, eks. paroli, at tale. *Nutid* dannes ved endelsen -as, eks. mi parolas, jeg taler, *datid* ved endelsen -is, eks. vi parolis, du talte, *fremtid* ved endelsen -os, eks. li parolos, han vil tale, den *betingede måde* ved -us, eks. ni parolus, vi vilde tale, *bydemåden* ved -u, eks. parolu, tal. *Tillægsmådens handleform* har endelserne -anta i nutid, -inta i datid, -onta i fremtid. Eks. parolanta, talende, parolinta, talt, parolonta, villende tale. *Lideform* har endelserne -ata, -ita, -ota, eks. parolata, bliver talt, parolita, blevet talt, parolota, vil blive talt.

VII.

Biord ender på -e, eks. li bone parolas, han taler godt. Gradbøjning som hos tillægsord.

VIII.

Alle *forholdsord* styrer nævnefald.

IX.

Hvert ord læses, som det staves.

X.

Eftertrykket ligger altid på næstsidste stavelse.

XI.

Sammensatte ord dannes ved simpel forbindelse af to ord, eks, akvoglaso, vandglas. De grammatiske endelser betragtes som selvstændige ord.

XII.

Hvis der i en sætning er et ord med nægtende betydning udelades adverbiet *ne*, eks mi *neniam* vidis lin, jeg har aldrig ham.

XIII.

For at udtrykke *retningen* bruges endelsen *-n*, eks. kien vi iras? Hvor går du hen?

XIV.

Ethvert forholdsord har en bestemt uforanderlig betydning. Skal et forholdsord bruges, og det ikke af meningen tydeligt fremgår hvilket, da kan man bruge ordet *je*, der ikke har nogen bestemt betydning.

I stedet for *je* kan man bruge genstandsformen uden forholdsord, ek mi venos je sabato, eller, mi venos sabaton, jeg kommer på lørdag

XV.

Fremmedord indgår uforandret i esperanto, kun bruges sproget retskrivning og grammatiske endelser, eks. telegrafo, telegraf.

XVI.

Slutningsvokalen i navneord og tillægsord kan udelades og erstat tes af en apostrof. *M. N.*

Spredt og samlet.

Gartnernes forårsudstilling i København var som et eventyr — d skønneste blomster i yndefulde arrangementer fyldte Industribygningens stor sale. Hvad var smukkest? Åkanderne og de andre vandplanter i det kunst færdige anlæg fra *Langesø plantage?* Eller var det den strålende samling staude fra *Poulsens planteskole*, der fyldte hele salens baggrund? Eller de 10 varieteter af pinselilier, som var ankommen pr. flyvemaskine til udstillingen? Og hvad var nyttigst? Måske den instruktive udstilling fra *Østifternes have selskab*, hvor hr. konsulent *Mosegård* med stolthed foreviste verdens mindste havebrug — en stor urtepotte med kruspersille, indplantet i efteråret og til strækkelig for en vegetarfamilie vinteren igennem. *F.-J.*

Island. Vort medlem, fru Camilla Bjarnarson, Langaveg 8 B, Reykjavik skriver igen i år, at der er en del vegetarer på Island. Det går godt med at leve vegetarisk, men det er dyrt. Alt, hvad vegetarerne skal leve af, må skaffes fra udlandet, og fragterne er meget dyre, ligesom der er told på alt, endogså på grøntsager og frugt. Der har været forbud på appelsiner, men nu kan de fås igen.

Samfundets løgne og forbrydelser contra sandhed og frihed, ret og værdighed, af Andr. Møller. Pris 1 kr. Fås kun fra Naturistisk forlag (ved W. Date, Kronprinsessegade 1).

Det er en overmåde skarp lud hr. Andr. Møller i denne lille bog udøser over vore skurvede hoveder; de fleste vil måske hurtigt lægge bogen til side og tænke, at forfatteren må være gal, så hårdt fares der frem mod alt det, vi er vant til at gå og se på som selvfølgeligt og urørligt. „En samling kætterier mod folkets guder: mod kærlighed og fædreland — mod kunst og videnskab — mod sæder og skikke og offentlig mening — mod stat og kirke — mod kultur og moral" står der på omslaget, og hermed er indholdet givet: der ruskes godt op i det hele, og vi trænger forresten vist allesammen til at blive rusket op; og dertil er dette skrift såre egnet. *F.-J.*

Alkoholspørgsmålet af Axel Gurboe og Marius Th. Nielsen. Kbhvn. 1924. I kommission hos O. Lohse.

Nu da alkoholspørgsmålet er mere brændende en nogensinde, vil denne bog være til stor nytte for enhver, som ønsker oplysning om dette giftige nydelsesmiddel og dets ødelæggende virkninger for den enkelte, for familierne og for samfundet.

Det er en praktisk og sagkyndig fremstilling, som vi meget anbefaler vore læsere at gøre bekendtskab med. *F.-J.*

---

til mig, jeg besvarer gerne enhver forespørgsel, men ellers har jeg tænkt mig, at det var praktisk, om jeg måtte få lov til at sende bladet sidst i juli en lille vejledning om plukning og tilberedning, da det især er plukkemodenhedsgraden, der er vigtig. Kærnen skal have en vis udvikling, men må ej heller blive tør.

Jeg sender samtidig frøet og beder undskyldt min påtrængenhed.

Ærbødigst

Niels Bentzen.
Vejle.

Vi takker hr. Bentzen for ovenstående og har allerede fordelt prøverne samt et exemplar af ovenstående til såmange af foreningens medlemmer, som vi kunde tænke havde lyst og lejlighed til at dyrke majs. På grund af det fremrykkede tidspunkt har vi desværre ikke kunnet indhente vore læseres ønsker i så henseende.

Red.

Køb frugt

til en gros priser. Æbler, abrikoser, figener, dadler etc. — Frit overalt i Københavns. Ved forespørgsler frankeret svarkonvolut.

Wilh. Date,
Tlf. Byen 7399. Kronprinsensgade 1. K.

Ung mand (22 år)

søger plads eller arbejde ved landbrug eller gartneri, hvor der fås vegetarisk kost. Anbefalinger haves. Mulige tilbud under billet mrk. „O. P." sendes Veg. tidsskrift.

Sommerlejlighed

Nordsjælland

3 møbl. værelser m. v.

Ingeborg Raaschou,
Usserød pr. Kokkedal.

Vegetarisk kost

fås sundest, billigst og bedst hos fru *M. Klinte,* Langegade 17³, Kbhn. Str.

Dansk - Engelsk - Fransk.

Undervisning.
Maskinskrevne Oversættelser.

Julie Petersen, kgl. Translatrice.
Forhaabningsholms Allé 17 E, St,
Tlf. Vester 9228 v. (Tr. 9-2 og 4-9).

Undervisning

i

Talestemmens rette Brug

efter Prof. Engels Metode.

Stammen og Talefejl rettes.

Elisabeth Arboe,
Telf. Nora 222 x. mellem 11—1 diplom: Talelærerinde.
Dosseringen 63 A, St.

Er der noget i Vejen med Deres
da henvend Dem til

Niels Offersen,

6, Sværtegade 6,

og faa det gjort i Stand.

Telefon Byen 155

Eget Repara- tionsværksted.

Brilleglas indslibes efter Lægerecept.

Vegetarisk Restaurant,
Løvstræde 8, 1.
Telefon Byen 7419.
Morgenservering, Frokost, Middag,
Smørrebrød og Frokostpakker.
Bedste, billigste og sundeste Ernæringskilde
Vegetariske Husholdningskursus.
Sundheds- og religiøs Litteratur.

„Sana" Specialitet: Sundhedsfødevarer.
Nye tørrede Bananer.
Smallegade 15. Kbh. F.
Telefon Goth. 4290.
Medlemmer Rabat.

Skodsborg Badesanatorium
(Ikke Tuberkulose).
Største Helaars Kursted i Norden.
De bedste fysisk-diætetiske Kurmidler anvendes med godt Resultat.
Forlang ill. Prospekt.

Raastrup Kursted
(ved Christiansminde, Svendborg).
Vegetarisk Kost. Fysikalsk Behandling og Massage. Patienterne tilses af Dr. Bagger. Priserne er fra Kr. 4,50 til Kr. 8,00 pr. Dag.
Anna Ullerup.
Telef. Svendborg 755.

A/S **Sanafer**
St. Kongensgade 36-38
København K.
Telefoner: 10962 — 9658
Sundhedsfødevarer
Sundheds-Kaffe og -The
Diætetiske Præparater
Alkoholfrie Vine
Hygiejnisk Underbeklædning
Medlemmer Rabat.

SKINDERGADE 28, KBHVN.

TELEFON 5659
∴ INGEN FILIALER ∴

Jordemoder
fru *M. Henriksen,*
Istedgade 7, st. Kbh. B.
Telf. Vester 3509.
Vegetar. - Naturhelbredelsesuddannet.

Frydenstrand Sanatorium.
pr. Frederikshavn. Prospekt gratis.

Højskolehjemmet i Roskilde.
Algade 12. Logi og veget. Kost faas.

FYSISK KURANSTALT
Lysbadeanstalten med Fysisk-diætetisk Klinik ved Overlæge Carl Ottosen:
St. Kongensg. 36-38. Kbhv. K.
Telf. 9656.
Forlang Prospekt.

Annoncepris: 30 øre pr. 1-spaltet petitlinje eller 36 kr. pr. side.
Rabat: 15 pct. for 3 gange, 25 pct. for 6 gange, 33⅓ pct. for 12 gange.
Abonnementspris: 4 kr. årlig. Kan bestilles på alle postkontorer og hos landpostbudene samt hos redaktionen.

Emil Kristensens bogtrykkeri, Sankt Pederstræde 27. Kbhvn.